

В.М. Явтушенко, канд. філол. наук, доц. (*ХНУРЕ, Харків*)
С.Р. Алахверанова, студ. (*ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Харків*)

УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКІ ВЗАЄМИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

З проголошенням незалежності українська держава почала шукати друзів-союзників, в першу чергу серед своїх найближчих сусідів. Однією з перших, хто підтримав Україну на шляху до незалежності, була Республіка Польща. У минулому стосунки між нашими державами не завжди були дружніми, і дотепер існує багато «білих плям» у наших взаєминах, які намагаються використати вороги обох держав для того, щоб посіяти ворожнечу. Однак, наші народи демонструють достатньо мудрий підхід до історії, намагаючись обходити «гострі кути» й підтримуючи ті аспекти в стосунках, які зближують два братніх народи.

Відбулося українсько-польське поглиблення зв'язків на основі загальнолюдських цінностей, склалася відмова від усталених стереотипів, що є позитивним чинником у розвитку двосторонніх відносин. Це яскраво підтвердило зростання кількості громадських організацій, культурних товариств, самодіяльних колективів, розвиток взаємин між поляками й українцями на особистісному рівні та ін. А розв'язання кількарічної проблеми відкриття меморіалу польських вояків «Орлят» та воїнів Української галицької армії на Личаківському кладовищі у Львові, яке відбулось 24 червня 2005 р., підтверджує, що обидва народи можуть розглядати з повагою найтрагічніші сторінки історії.

Формування українсько-польських відносин нового типу стало можливим завдяки докорінним змінам у Європі наприкінці ХХ ст. Розпад Радянського Союзу, демократизація незалежних держав на початку 90-х років, геополітичне розташування, територіальна близькість, традиційні економічні зв'язки й взаємний інтерес створили сприятливі передумови для того, щоб відносини між Україною та Польщею набули якісно нового виміру.

Упродовж 1991–2016 рр. українсько-польські зв'язки пройшли шлях від становлення до найглибшого ступеня розвитку відносин – стратегічного партнерства. З самого початку новітніх відносин між Україною та Польщею вищі державні органи, зокрема парламенти, тісно співпрацювали у розв'язанні важливих питань двосторонніх стосунків. Успішний міжпарламентський діалог, що регулярно відбувається між Україною та Польщею, сприяє швидкій ратифікації міждержавних угод, гармонізації правових норм, зміцнює взаєморозуміння політичних еліт.

Конструктивним та виваженим є й співробітництво між дипломатичними представництвами України і Польщі: в обох країнах, окрім посольств, створено мережу консульських установ, котрі також сприяють розвитку зв'язків.

Етапним кроком у розвитку українсько-польських стратегічних відносин став 1996 р. Взаємна орієнтація на вступ до ЄС та НАТО спричинила новий погляд на сутність українсько-польського партнерства. У контексті все більшого поглиблення процесу євроатлантичної інтеграції цілі обох країн почали збігатися й отримали стратегічний вимір. Центральним документом та легітимною підставою для переходу українсько-польських відносин на рівень стратегічного партнерства стала укладена під час візиту Л. Кучми до Польщі Спільна декларація Президента України і Президента Республіки Польща від 25 червня 1996 р.

Спільна стратегічна мета, для досягнення якої обидві держави обрали спільні шляхи, юридичне закріплення стратегічних відносин, дієві механізми реалізації стратегічного партнерства й взаємопідтримка з найвагоміших питань сприяють позитивній динаміці розвитку міждержавного українсько-польського діалогу. Так, наприкінці 2004 р. Республіка Польща надала вагому допомогу Україні в процесі виходу з політичної кризи, яка виникла внаслідок президентських виборів.

Приєднання Республіки Польща до Європейського Союзу також значно вплинуло на розвиток взаємин між Україною та Польщею. Польська керівна еліта з 1998 р. вела активні переговори про вступ до ЄС, тому головною особливістю українсько-польських візитів був розгляд усіх питань крізь призму євроінтеграційного курсу обох держав.

Під час Революції Гідності та подальших подій, пов'язаних з анексією Криму та російською агресією на Донбасі, саме польський народ всіляко підтримував українців у їхньому прагненні до євроінтеграції та широко співчував втратам, що несли українці.

Таким чином, незважаючи на наявність багатьох проблемних моментів, українсько-польські відносини мають гарну динаміку розвитку. За умов дотримання послідовного зовнішньополітичного курсу двома державами зміцнення двосторонніх взаємин спроможне допомогти Україні укріпити власні позиції на міжнародній арені, сприятиме зміцненню економіки та європейській інтеграції.

Саме стосунки між цими двома державами можуть слугувати взірцем стосунків двох братніх народів.